

Розділ 1

ЕМОРІ, СИН БЕАТРИС

Еморі Блейн успадкував від матері кожну рису, окрім тих кількох невловимих, що робили його вартим чогось. Його батько, чоловік безликий та мовчазний, залюблений у Байрона, із звичкою задрімати над «Британською енциклопедією», розбагатів у тридцять років після смерті двох старших братів, успішних чиказьких біржових брокерів, та, натхненний першим спалахом відчуття, що весь світ належить йому, поїхав у Бар-Гарбор, де познайомивсь із Беатрис О'Хара. Як наслідок, Стівен Блейн передав своєму потомству свій зріст — трошки нижче шести футів — та свою схильність вагаться у ключових моментах, і ці дві головні ознаки сповна проявились у його синові, Еморі. Довгий час він скнів десь на задвірках сімейного життя, — сором'язлива постать із обличчям, напівприкритим тьмяним м'яким волоссям, заклопотаний «турботами» про свою дружину, знесилений думкою, що він не розуміє і не в змозі зрозуміти її.

А ось Беатрис Блейн, оце була жінка! Ранні світлини, зроблені в батьківському маєтку у Лейк-Дженева, Вісконсін, чи в Римі, в монастирі Святого Серця (освітня примха, котра в роки її молодості була доступна лише донькам дуже заможних батьків), виказували витончену делікатність її рис, неперевершену досконалість та простоту її вбрання. Вона отримала блискучу освіту: її юність протікала у величі Ренесансу, вона була втаємничена в останні чутки старовинних римських родин, її ім'я, як казково багатій молодій американки, знали кардинал Вітторі і королева Маргарита та інші, менш очевидні знаменитості, про яких могли чути лише особи з певним рівнем культури. В Англії вона навчилась віддавати перевагу віскі з содовою перед вином, а її світська балачка стала більш розмаїтою та зухвалішою протягом зими, проведеної у Відні. Загалом, Беатрис О'Хара отримала освіту (яка

навіть чи зараз можлива), що вимірюється кількістю подій та людей, на котрих можна споглядати із презирством чи котрими можна зачаровуватись; культуру, багату на всі мистецтва і традиції і водночас позбавлену усіляких ідей, — це були останні дні того часу, коли великий садівничий зрізав усі невдалі троянди, щоб вивести один ідеальний бутон.

Десь у міжчассі вона повернулася в Америку, познайомилась зі Стівеном Блейном та й одружилася з ним — чи то через втому, чи через нудьгу. Протягом докучливого міжсезоння вона носила свою єдину дитину та привела її на світ весняного дня дев'яносто шостого року.

Вже у п'ять років Еморі був для неї пречудовим компаньйоном. У нього було золотисто-каштанове волосся, виразні великі очі, до яких він із часом мав дорости, гнучкий розум, багата уява та смак до одягу. Від чотирьох до десяти років вони з матір'ю об'їздили всю країну в приватному вагон-салоні її батька — від Коронадо (там його матері було так нудно, що у неї стався нервовий зрив у фешенебельному готелі) аж до Мехіко-Сіті, де вона захворіла на легку форму сухот. Ця неприємність настільки втішила її, що згодом, особливо після кількох чарок, вона слугувала своєрідним елементом створюваної нею атмосфери.

Отже, поки більш чи менш везучі багаті хлопчачки воювали зі своїми гувернантками на пляжах Ньюпорта, в той час як їх лущували, чи повчали, чи примушували читати «Дерзай та роби» або «Френка на Міссісіпі», Еморі щипав покірних коридорних у готелі «Волддорф», терпів свою вроджену відразу до камерної та симфонічної музики, отримуючи украй спеціалізоване виховання своєї матері.

— Еморі!

— Так, Беатріс. (Дивно так називати матір, але вона сама це заохочувала.)

— Любий, навіть не думай ще вибиратися з ліжка. Я завжди мала підозру, що раннє вставання в юному віці шкідливе для нервів. Клотильда принесе тобі сніданок.

— Гарзд.

— Я почувуюсь дуже виснаженою сьогодні, Еморі, — зітхала вона, все обличчя її, схоже на рідкісну камяку, виказувало страждання, її голос вишукано інтонувався, а руки злітали гнучко і плавно, як у Сари Бернар. — Мої нерви на межі. Ми мусимо покинути це жахливе місце завтра ж і пошукати де-небудь сонця.

Еморі з-під скуйовдженого волосся кидав на матір пронизливий погляд зелених очей. Навіть тоді він не мав жодних ілюзій щодо неї.

— Еморі!

— Ну що?

— Я хочу, щоб ти прийняв гарячу ванну — таку гарячу, наскільки зможеш витерпіти, і просто розслабив свої нерви. Ти можеш читати у ванні, якщо забажаєш.

Вона балувала його уривками із «Fetes Galantes» ще до того, як йому виповнилось десять, в одинадцять він міг упевнено (хоча й хрестоматійно) висловлюватись про Брамса, Моцарта і Бетховена. Якогось дня, коли його залишили одного в готелі в Хот-Спрингс, він скуштував мамин абрикосовий лікер (смак припав йому до душі, і він приємно захмелів). Якийсь час йому було весело, він наважився ще й закурити у цьому піднесеному стані (що й спровокувало вульгарну і абсолютно плебейську реакцію). Хоча цей інцидент і нажахав Беатріс, у глибині душі він потішив її і став частиною того, що наступні покоління назвуть її «лінією».

«Знаєте, мій хлопчик, — якось він почув, як вона розповідала це у кімнаті з-поміж компанії благоговійних жінок, що із захопленням слухали її, — він такий витончений і такий милий... але такий хворобливий, у нас у всіх слабке здоров'я...» — І її рука торкалася прекрасних грудей; потім, переходячи на шепіт, вона розповіла їм про абрикосовий лікер. Вони весело сміялись, оскільки вона була прекрасною оповідачкою, але в той вечір багато креслів було замкнено на замок проти можливих зазіхань маленьких Боббі та Барбар.

Мандрівні паломництва були незмінно помпезні; дві покоївки, вагон-салон, містер Блейн (коли той був доступним), і обов'язково — лікар. Коли Еморі хворів на коклюш, чотири спеціалісти, доволі неприємні, згорбившись біля його ліжка, свердлили неприязно один одного поглядами; коли він захворів на скарлатину, кількість прислуги, включно із лікарем і доглядальницями, сягала чотирнадцяти. Однак юність взяла своє, і він таки одужав.

Блейни не були прив'язані до жодного міста. Вони були відомі як Блейни з Лейк-Дженева і мали доволі багато рідні, що заміняла їм друзів, і посідали завидне становище від Пасадени до мису Код.

Але Беатріс (чим далі, тим більше) воліла заводити нові знайомства. Були й певні нюанси, такі, як, наприклад, особливості комплекції та їх коригування, та ще спогади про життя за кордоном, які доводилось повторювати з регулярними інтервалами. Як і сні (за Фрейдом), ці спогади потрібно було стирати, інакше вони б розхитали її нерви. Беатріс критично ставилась до американок, особливо до метушливих уродженок Заходу.

— Господи, який у них акцент, мій любий! — говорила вона Еморі. — Це не південний акцент і не бостонський акцент, він не прив'язаний до жодної місцевості, просто акцент, — вона замислювалась. — Вони вподобали якийсь проїдений міллою лондонський акцент, давно ніким не вживаний, але ж мусить його хтось прихистити. Вони розмовляють, як англійський мажордом після кількох років служби в чиказькій оперній трупі. — Далі її роздуми ставали геть безладними. — Я гадаю... в житті кожної жінки із Заходу настає момент, коли вона думає, що її чоловік такий успішний, що вона може мати свій власний акцент, отож вони й намагаються вразити мене, мій любий.

Властиво, вона вважала своє тіло немічним та крихким, душа в її уявленні була такою ж кволою — однак важливою частиною її життя. Вона була католичкою, але якось помітила, що священники приділяють їй значно більше уваги, коли вона балансує на межі втрати і віднайдення віри у Матір-церкву — і відтоді постійно зберігала цей невловний баланс. Нерідко вона нарікала на буржуазність американського католицького духовенства і була свято переконана, що якби вона жила в тіні величних соборів старого континенту, її душа й досі б грілася тендітним полум'ям на могутньому престолі Риму. (Власне, після лікарів священники були її улюбленою втіхою.)

— Ах, єпископе Вінстоне, — драматично проголошувала вона, — я не хочу говорити про себе. Можу лише уявити цей потік істеричних жіночок, які юрмляться біля ваших дверей, адже ви такий чуйний... — І після інтерлюдії у виконанні отця додавала: — Але мої наміри зовсім інші...

Вона втаємничувала у свої клерикальні сповіді лише осіб не нижче єпископського сану. Вперше повернувшись на батьківщину, вона зустріла в Ашвіллі молодого прихильника свінбернівського язичництва. Перед його пристрасними поцілунками та палкими сповідями вона просто не могла встояти, отож молоді